

Toimintakertomus vuodelta 2009

1. Yleistä

Oikeus- ja yhteiskuntatieteellinen yhdistys pyrkii edistämään oikeusnormien ja yhteiskunnallisten ilmiöiden keskinäisen vuorovaikutussuhteen tutkimusta ja sen tulosten hyväksikäyttöä opetuksessa ja päätöksenteossa. Yhdistys kartoittaa oikeustieteiden ja muiden yhteiskuntatieteiden yhteyksiä sekä edistää niiden välistä keskustelua. Tarkoitusta toteutetaan muun muassa antamalla lausuntoja ja kannanottoja, järjestämällä keskustelutilaisuuksia, luentoja ja seminaareja sekä julkaisemalla Oikeus-lehteä. Vuosi 2009 oli yhdistyksen 39. toimintavuosi.

2. Yhdistyksen toimielimet

2.1 Hallitus

Yhdistyksen asioita hoitaa hallitus, jonka yhdistyksen vuosikokous valitsee vuodeksi kerrallaan. Vuonna 2009 hallitukseen kuuluivat puheenjohtaja YTL Timo Korander (hallituksessa 2001—2006 ja 2009—), varapuheenjohtaja OTT, dos. Anne Alvesalo-Kuusi (2006—), sihteeri valt. yo Kirsi Jauhiainen (2008—), taloudenhoitaja VTM Mikko Aaltonen (2009—), jäsenvastaava VTM Elina Ruuskanen (2007—), sekä jäsenet Ph.D. Susanne Dahlgren (2009—), OTK Ville Hinkkanen (2005—), OTM, VTM Leena Mäkipää (2009—), FT Antu Sorainen (2003—) ja VTM Minna Viuhko (2006—). Kaikki hallituksen jäsenet ovat yhdistyksestä taloudellisesti riippumattomia.

OYY:n hallitus kokoontui toimintavuoden aikana 9 kertaa (uusi hallitus 7 kertaa), ja hallituksen kokouksiin osallistui keskimäärin 66 prosenttia sen jäsenistä. Hallitukselle ei maksettu palkkioita. Hallitukselle ei maksettu palkkioita. Hallitus ei asettanut valiokuntia. Tarkastusvaliokunnan tehtävät hoitaa koko hallitus.

2.2 Tilintarkastajat

Yhdistyksen tilintarkastajina toimivat OTL Heini Kainulainen ja OTL, VT Nina Meincke, varatilintarkastajina OTT Laura Kalliomaa-Puha ja OTT, VT, dos. Heikki Pihlajamäki. Tilintarkastajille ei maksettu palkkioita.

3. Jäsenet ja jäsenmaksu

Yhdistykseen liittyi vuonna 2009 16 uutta jäsentä ja 8 erosi. Vuoden 2009 lopussa OYY:ssa oli 218 jäsentä, eli viime vuosina kasvaneessa jäsenmäärässä oli jälleen selvää nousua. Jäsenmaksu oli 36,00 euroa niiltä jäseniltä, jotka tilaavat Oikeus-lehden (päätoimisilta opiskelijoilta ja työttömiltä 22,00 euroa) ja 12,00 euroa muilta jäseniltä. Vähävaraiset jäsenet voivat anoa jäsenmaksun alentamista yhdistyksen hallitukselta.

4. Talous

Yhdistyksen taloudellinen tilanne oli vuoden 2009 lopussa vakaa. Yhdistyksen tulot koostuivat jäsenmaksuista. Sampo-pankin jäsenrekisteripalvelu ja -tili poistuivat käytöstä, ja vuoden 2009 jäsenmaksut maksettiin suoraan yhdistyksen tilille. Oikeus-lehden tilaavia jäseniä oli vuonna 2009 106, eli enemmän kuin vuonna 2008 (102). Tilauksista kertynyt summa 2 400 euroa tilitettiin

Demla ry:lle. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä yhdistyksessä vastaavat hallitus ja taloudenhoitaja. Yhdistyksellä ei ole erillistä sisäisen tarkastuksen toimintoa.

Taloudellisen raportoinnin valvonta painottuu tilintarkastukseen. Yhdistyksen merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät ovat vapaaehtoistyövoiman saatavuuteen liittyvä operatiivinen henkilöriski ja jäsenmaksuihin liittyvä luottoriski. Yhdistyksen toiminta riippuu voimakkaasti erityisesti hallituksen jäsenten vapaaehtoisesta työpanoksesta. Luottoriski syntyy siitä, että yhdistyksen on tilitettävä Oikeus-lehden kustannukset Demlalle riippumatta jäsenmaksujen perinnän onnistumisesta.

5. Julkaisutoiminta

Yhdistys julkaisee yhdessä Oikeuspoliittinen yhdistys Demla ry:n kanssa Oikeus-nimistä tieteellistä aikakauslehteä. Tieteellisen painatuksensa lisäksi lehti seuraa aikaansa ja pyrkii tarttumaan ajankohtaisiin aiheisiin. Oikeudellista elämää -palstalla arvioidaan kriittisesti oikeudellisen maailman tapahtumia ja lieveilmiöitä. Oikeus-lehti on Edilexissä kaikkien OYY:n ja Demlan jäsenten sekä erityisen Oikeus-lehden verkkotilauksen tehneiden Edilex-käyttäjien käytössä heti sen ilmestyttyä. Muut Edilex-palvelun käyttäjät pääsevät lukemaan 18 kk vanhempia numeroita.

Lehdestä ilmestyi vuonna 2009 yhteensä 4 numeroa. Yhdistyksen edustajina lehden toimitusneuvostossa toimivat Päivi Honkatukia, Helena Jokila ja Kaius Tuori. OYY:n edustajana Oikeus-lehden toimituskunnassa toimi Ville Hinkkanen. Oikeus-lehden päätoimittajia vuodesta 2009 alkaen ovat olleet VTT Päivi Honkatukia ja OTT Sakari Melander.

6. Tapahtumat

Yhdistyksen vuosikokous pidettiin torstaina 26.3.2009 klo 16.30 Tieteiden talolla (Kirkkokatu 6, Helsinki) salissa 505. Kokouksen puheenjohtajana toimi VTT, Kati Rantala. Kokouksessa oli läsnä 11 henkilöä.

OYY on järjestänyt perinteisesti varjoväitöstilaisuuksia, joiden tarkoituksena on esitellä jäsenistölle ja yleisölle uusia väitöskirjoja kiinnostavista, yhdistyksen toimialaan liittyvistä aiheista. Edellä mainitun vuosikokouksen jälkeen (26.3.2009 klo 17—19) järjestettiin varjoväitös OTT erityisasiantuntija Matti Marttusen toukokuussa 2008 tarkastetusta väitöskirjasta *Nuorisorikosoikeus - Alaikäisten rikosten seuraamukset kriminaalipoliittisesta ja vertailevasta näkökulmasta*. Väitöskirjaa kommentoi professori Tarja Pösö Tampereen yliopiston sosiaalityön tutkimuksen laitokselta.

Väitöskirjassa tarkastellaan nuorten rikosten käsittelyä ja seuraamuksia Suomessa, Saksassa ja Englannissa. Tämä tehdään analysoimalla virallisiasiakirjoja, oikeuskirjallisuutta, kriminologista ja kriminaalipoliittista kirjallisuutta, tilastoja sekä empiirisiä aineistoja. Tutkimuksesta selviää mm., että Suomessa lastensuojelulain mukaiset toimet ovat rangaistusjärjestelmää merkittävästi laajemmin käytetty puuttumistapa nuorisorikollisuuteen. Tämä on Marttusen mukaan linjassa pohjoismaisen hyvinvointivaltion arvojen varaan rakentuvan kriminaalipoliitiikan kanssa. Tilaisuudessa keskusteltiin aktiivisesti aihepiiristä. Tilaisuuden puheenjohtajana toimi Päivi Honkatukia.

Kevään ensimmäinen varjoväitös järjestettiin keskiviikkona 21.1.2009 klo 17—19 Tieteiden talolla. Varjoväitöstilaisuudessa keskusteltiin Miia Halmeen väitöskirjasta *Human Rights in Action*. Vastaväittäjänä toimi Kristiina Kouros Ihmisoikeusliitosta. Ihmisoikeudet ovat yksi harvoja

universaalisti tunnustettuja hyviä asioita. Ihmisoikeuksista on kuitenkin myös syntynyt viime vuosikymmeninä kokonainen teollisuudenhaara, joka työllistää tuhansia ihmisiä virkamiehinä, tutkijoina ja kansalaisjärjestöaktivisteina. Halmeen tutkimus käsittelee tätä ihmisoikeuskenttää antropologisesta näkökulmasta, ihmisoikeuskieltä ja sen käyttäjiä ja heidän verkostojaan kriittisesti analysoiden. Tilaisuuden puheenjohtajana toimi OYY:n hallituksesta OTT Kaius Tuori.

OYY tekee paljon yhteistyötä alan kumppanien kanssa. OYY osallistui keskiviikkona 15.4.2009 klo 15–17 Porthaniassa (Yliopistonkatu 3, Helsinki, sali 722) pidetyn keskustelutilaisuuden järjestelyihin. Tilaisuudessa keskustelivat Margaret Davies (Prof. of Law, University of Flinders) ja Johanna Niemi aiheesta "Participatory Law: Risks and Possibilities for Feminism". Tilaisuuteen osallistui noin 20 ihmistä eri tieteenaloilta (oikeustieteet, antropologia, yhteiskuntatieteet ja naistutkimus) ja yliopistoista (HY, TY) ja Optulasta. Vilkas keskustelu koski mm. erilaisten oikeuskulttuurien eroja ja mahdollisuuksia ymmärtää jännitteitä niiden välillä. Keskustelu jatkui illallisella, jonka OYY tarjosi Johanna Niemelle ja Margaret Daviesille Aino-ravintolassa. Läsnä olivat myös dosentti Anu Pylkkänen, suurlähettiläs Anja-Riitta Ketokorpi ja Antu Sorainen OYY:n puolesta.

OYY osallistui Väkivaltatutkijat-verkoston ja Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan naisoikeuden laitoksen kanssa "Väkivalta: Oikeudellinen kohtaa sosiaalisen ja poliittisen"-konferenssin järjestämiseen. Konferenssi pidettiin 4-5.6.2009 Tieteiden talolla (Kirkkokatu 6). Väkivaltatutkijat –verkosto kokosi yhteen sukupuolen ja väkivallan kysymyksistä kiinnostuneita tutkijoita eri tieteenaloilta neljänteen vuosittaiseen konferenssiin. Seminaarin tavoitteina oli syventää tutkijoiden ymmärrystä siitä, miten väkivalta rakentuu eri alojen diskursseissa; tuoda esiin tutkimustuloksia ja analyyseja, jotka voivat auttaa eri alojen ammattilaisia ymmärtämään toistensa tapoja toimia ja käsitteellistää väkivaltaa; edistää tutkijoiden tieteidenvälistä verkostoitumista ja integroida ruohonjuuritason työtä tekeviä kansalaisjärjestöjä ja viranomaisia keskusteluihin.

Seminaarin pääpuhujina olivat proferssori Sandra Walklate (Eleanor Rathbone Chair of Sociology, University of Liverpool) ja lehtori Monica Burman (JD, oikeustieteen lehtori, Uumajan yliopisto). OYY:stä mukana olivat Päivi Honkatukia, Antu Sorainen ja Minna Viuhko.

OYY jatkoi myös syksyllä 2006 aloitettua *Ihminen ja oikeus* -debattisarjaa. Keskustelutarjan ideana on järjestää julkisia debatteja ajankohtaisista aiheista, jotka liikkuvat oikeuden ja yhteiskunnan sekä tieteellisen tutkimuksen ja politiikan ongelmakohdissa. Syksyllä 2009 debattisarjaa toteutettiin kahtena keskustelutilaisuutena.

Keskiviikkona 7.10.2009 klo 18.00—19.30 Tieteiden talolla salissa 405 järjestettiin keskustelutilaisuus otsikolla "Lapset väkivallan uhreina". Keskustelutilaisuudessa alustivat tutkija Sanna-Mari Humppi Poliisiammattikorkeakoulusta ja tutkija Ville Hinkkanen Oikeuspoliittisesta tutkimuslaitoksesta. Tilaisuudessa keskusteltiin aktiivisesti mm. seuraavista aiheista: Poliisiammattikorkeakoulun ja Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimustulosten pohjalta: Kuinka paljon lapset kokevat väkivaltaa? Miten lapsiin kohdistuvia väkivallantekoja käsitellään rikosprosessissa? Millainen on lapsen seksuaalisen hyväksikäytön rangaistuskäytäntö? Tilaisuuden puheenjohtajana toimi Timo Korander.

Vuoden viimeinen keskustelutilaisuus oli samalla yhdistyksen pikkujoulu jäsenilleen. Pikkujoulu järjestettiin teemalla "OYY Goes Kapakka" keskiviikkona 2.12.2009 klo 18—20 ravintola Olutkellarissa Kruununhaassa (Hallituskatu 3). Tilaisuudessa Akatemiattutkija Hille Koskela esitteli uutta kirjaansa Pelkokierre, jonka jälkeen aiheesta käytiin vapaamuotoista keskustelua, jota OYY siivitti kustantamalla glögitarjoilun.

Akatemiatutkija Hille Koskelalle Pelkokierre-kirjan kirjoitus oli ollut pitkä projekti — kymmenen vuoden pohtimisen tulos. Elokuussa ilmestynyt Pelkokierre on kuvaus ”pelon kulttuurin” saapumisesta Suomeen. Kirjassa hän käsittelee turvattomuuden problematiikkaa laajasti eri näkökulmista. Keskustelussa tarkasteltiin kirjan teemoja (esim. pelko, turvattomuus, turvallisuuspolitiikka, rikosentorjunta, kaupunkisuunnittelu, kaupunki kuri) ja hahmoteltiin esitelmöitsijän johdolla tulevaisuuden suuntaviivoja ja pyrittiin visioimaan miten pelkokierteen voisi katkaista ja pelon kulttuurin korvata rohkeudella, moniarvoisuudella ja suvaitsevaisuudella.

7. Muu toiminta

Yhdistyksen nettisivuja on ylläpidetty aktiivisesti. Sivujen ylläpidosta on huolehtinut Ville Hinkkanen.

OYY seuraa ja tukee Oikeusantropologia-verkoston toimintaa.